

3

Η Μαρία δεν πίστευε στ' αυτιά της. Σοφό δέντρο! Μέχρι χθες δε θα μπορούσε καν να το φανταστεί. Ήταν σίγουρα η πιο αλλόκοτη μέρα της ζωής της. Ξεκίνησε πιάνοντας κουβέντα με τα δέντρα και σε λίγο θα πήγαινε να συναντήσει το σοφότερο από αυτά. Απίθανα πράγματα! Όσα όμως είχε ακούσει από τον πλάτανο της είχαν κινήσει τόσο την περιέργεια, που δεν περίμενε στιγμή. Χαιρέτησε βιαστικά τα δυο δέντρα και ξεκίνησε αμέσως. Βρήκε το μονοπάτι πολύ εύκολα. Διαγραφόταν ξεκάθαρο και, παρόλο που ήταν ελαφρά ανηφορικό, άρχισε να περπατά με γρήγορο ρυθμό, γεμάτη ανυπομονησία.

Ήταν ακόμη πρωί και το δάσος έλαμπε μέσα στη δροσιά. Η Μαρία δε χόρταινε να ρουφάει τις μυρωδιές, που έμοιαζαν να έρχονται από παντού. Ύστερα από λίγο είχε σχεδόν ξεχάσει τον προορισμό της και αφέθηκε να απο-

λαμβάνει την ομορφιά του τοπίου. Κάθε στροφή αποκάλυπτε κι ένα εντυπωσιακό θέαμα. Υπέροχα κάδρα, λαμπερά, γεμάτα ήχους κι ευωδιές, διαδέχονταν το ένα το άλλο.

Από τον ρεμβασμό της την έβγαλε ένα βουητό, που όλο και δυνάμωνε. Ερχόταν από τα αριστερά της και σύντομα άρχισε να το συνοδεύει ένα μοναδικό άρωμα. Η Μαρία θυμήθηκε τον προορισμό της κι ανασκίρτησε. Βγήκε από το μονοπάτι και διέσχισε με γρήγορα βήματα μια συστάδα δέντρων που της έκρυβε τη θέα. Πίσω τους αποκαλύφθηκε ένα μεγάλο ξέφωτο, στη μέση του οποίου δέσποζε ένα πανέμορφο δέντρο. Είχε μόλις αρχίσει να ανθίζει και το άρωμά του κυριαρχούσε σε όλη την περιοχή. Ένα σμήνος από μέλισσες διαγκωνίζονταν γύρω του, ποια θα πρωτοπάρει το πολύτιμο νέκταρ, σχηματίζοντας ένα πολύβουο φωτοστέφανο. Η Μαρία πήρε μερικές βαθιές ανάσες και πλησίασε το επιβλητικό δέντρο με σεβασμό.

«Καλημέρα» του είπε θαρρετά. «Χαίρομαι που γνωρίζω το σοφότερο δέντρο του δάσους!»

«Για μένα το λες;» αποκρίθηκε εκείνο διστακτικά.

«Ε, για σένα βέβαια, για ποιον άλλον;»

«Μα... καλά, πώς σου ήρθε αυτό;» ρώτησε απορημένο το δέντρο.

«Ο πλάτανος δίπλα απ' το ρυάκι μου είπε ότι, αν ακο-

λουθήσω το μονοπάτι, αυτό θα με βγάλει στη μεγάλη βελανιδιά. Το πήρα λοιπόν και να με!»

«Πες το έτσι, βρε παιδάκι μου! Είπα κι εγώ... Σε λάθος δέντρο ήρθες. Εγώ δεν είμαι καν βελανιδιά, είμαι φλαμουριά!» είπε κι έβαλε τα γέλια. «Για να βρεις τη βελανιδιά που γυρεύεις, θα πρέπει να συνεχίσεις το μονοπάτι για αρκετή ώρα ακόμα. Κάποια στιγμή θα το δεις ν' ανηφορίζει απότομα. Στο τέλος της ανηφόρας βρίσκεται η μεγάλη βελανιδιά».

«Συγγνώμη, αλλά όπως σε είδα να στέκεσαι μέσα στο ξέφωτο με τόσο αρχοντικό παράστημα, γεμάτη αρώματα και με όλο αυτό το σύννεφο από μέλισσες να χορεύουν γύρω σου, ήμουν σίγουρη πως ήσουν το δέντρο που έψαχνα. Δεν ξέρω και πολλά για τα δέντρα, όπως καταλαβαίνεις...» προσπάθησε να δικαιολογηθεί η Μαρία.

«Είσαι τυχερή, με βρήκες στις ομορφιές μου» παραδέχτηκε κολακευμένη η φλαμουριά. «Θαύμασέ με όσο προλαβαίνεις, γιατί σε λίγες μέρες θα μ' έχουν κάνει αγνώριστη. Δε θα 'χουν αφήσει ούτε λουλούδια ούτε ευωδιά. Ακόμα και το σχήμα μου θα 'χει αλλάξει. Θα προσπαθώ να μαζέψω όπως όπως τις πληγές μου...» είπε με θλίψη και καρτερία.

«Μα τι είν' αυτά που λες; Είναι δυνατόν; Ποιοι θα τα κάνουν αυτά;» ρώτησε με πραγματικό ενδιαφέρον και αγωνία η Μαρία.

«Οι άνθρωποι με τις σκάλες. Κάθε χρόνο τέτοια εποχή τριγυρίζουν στο δάσος. Ξέρουν από πριν πού να κοιτάξουν. Έχουν την τοποθεσία μου σημειωμένη, γιατί κυνηγούν τα λουλούδια μου. Οι επισκέψεις τους είναι πολύ τακτικές. Στην αρχή με κοιτάζουν αδιάφοροι. Όσο όμως πλησιάζει η ανθοφορία τόσο μεγαλώνει η ανυπομονησία τους. Αν αργήσω λίγες μέρες ν' ανθίσω, διακρίνω στο βλέμμα τους οργή και περιφρόνηση. Λες και αρνούμαι να εκπληρώσω τα καθήκοντά μου. Λες και τους χρωστάω κάτι και δεν τους το δίνω την ώρα που πρέπει. Μόλις όμως μυρίσουν το άρωμά μου, τα μάτια τους αστράφτουν. Την πρώτη φορά νόμισα ότι αυτό έδειχνε ευχαρίστηση· ότι τους είχε μεθύσει η ευωδιά μου. Αχ και να 'ξερα τι με περίμενε...»

Η Μαρία την άκουγε με κομμένη την ανάσα. «Μα τι έγινε; Πες μου, σε παρακαλώ!»

Η φλαμουριά άρχισε να αφηγείται αργά, με σβησμένη φωνή. Ήταν φανερό πως οι αναμνήσεις αυτές της ήταν τρομερά δυσάρεστες: «Ήρθαν την επόμενη μέρα. Νωρίς το πρωί. Ήταν δύο. Έφεραν μαζί τους σκάλες, τσουβάλια, μαγκούρες και κλαδευτήρια. Όλα τα σύνεργα του βασιτισμού. Έπεσαν επάνω μου σαν νηστικές ακρίδες. Αλλά τουλάχιστον εκείνες τις βλέπεις να σε τρώνε. Είναι πεινασμένες και τρώνε. Τι να κάνουν τα ζωντανά; Αυτοί όμως τίποτα. Ούτε το άρωμά μου να χαρούν ούτε τη γεύση μου.

Μόνο έκοβαν τσαμπιά τσαμπιά τα λουλούδια μου και τα 'χωναν στα τσουβάλια τους. Κάποια στιγμή, θα 'χε σίγουρα περάσει μια ώρα, ήρθαν τα τσουβάλια τους και γέμισαν. Εντάξει, λέω κι εγώ, γλίτωσα. Θα ξεκουμπιστούν επιτέλους. Αμ δε! Είχαν μαζί τους κι άλλα τσουβάλια, διπλωμένα. Κι αυτά ήταν πιο μεγάλα απ' τα πρώτα! Άδειασαν τα μικρά τσουβάλια στα μεγάλα κι άντε ξανά απ' την αρχή.

»Για να μη σ' τα πολυλογώ, όσο περνούσε η ώρα το πράγμα γινόταν όλο και χειρότερο. Όταν μάζεψαν ό,τι μπορούσαν να φτάσουν με τα χέρια, έπιασαν τις μαγκούρες και τα κλαδευτήρια κι άρχισαν να τραβάνε, να κόβουν, να σπάζουν όποιο κλαδί τούς έκανε κέφι. Τα λουλούδια μου από ευχή είχαν γίνει κατάρα. Όταν έπιασε να μεσημεριάζει, σταμάτησαν και κατέβηκαν κάτω. Δεν αντέχουν τη ζέστη, σκέφτηκα κι αναθάρρησα. Αντί να φύγουν όμως, απλώς έκαναν διάλειμμα. Την άραξαν στον ίσκιο μου χωρίς ντροπή, οι αναίσθητοι, και τρωγόπιναν για να πάρουν δυνάμεις και να με κατασπαράξουν εκ νέου. Να τους δεις τι περήφανοι κι ανέμελοι που ήταν! Είπαν τα αστεία τους, ξάπλωσαν και λίγο να ξεκουραστούν κι όρμησαν μετά για να μ' αποτελειώσουν. Γιατί, σ' το λέω, άμα δε με μαδούσαν τελείως δε θα 'φευγαν! Όταν πια τελείωσαν, έφτυσαν τα χέρια τους, φορτώθηκαν τα τσουβάλια στην πλάτη κι έφυγαν. Έτσι απλά. Όχι μόνο δε με ευχαρίστησαν, δε γύρισαν καν να με χαιρετήσουν ή έστω να

με κοιτάζουν με λίγη συμπόνια γι' αυτό που μου 'καναν» είπε με παράπονο.

«Είναι τρομερό!» αναφώνησε σοκαρισμένη η Μαρία.

«Κι αυτό γίνεται κάθε χρόνο. Σε λίγες μέρες θα 'ρθουν πάλι. Ίσως αύριο κιόλας. Κι ό,τι βλέπεις σήμερα θα χαθεί μεμιάς...» συνέχισε απαρηγόρητη η φλαμουριά. «Αυτό που με στενοχωρεί πιο πολύ απ' όλα είναι που δεν μπορώ να καταλάβω γιατί το κάνουν. Όπως σου είπα, ούτε που τα δοκιμάζουν τα λουλούδια μου. Μόνο τα κόβουν και τα κλείνουν στα τσουβάλια. Είναι λες και τα μισούν, λες και τους ενοχλεί που υπάρχουν και θέλουν να τα εξαφανίσουν. Προσπάθησα πολλές φορές να τους μιλήσω, τους ρώτησα όσο πιο ευγενικά μπορούσα, αλλά έκαναν ότι δε μ' άκουγαν. Συνέχιζαν ανενόχλητοι τη δουλειά τους σαν να μην υπήρχα!» «Μην το παίρνεις προσωπικά...» προσπάθησε να την παρηγορήσει η Μαρία. «Οι άνθρωποι δεν μπορούν ν' ακούσουν τα δέντρα. Ούτε κι εγώ μπορούσα μέχρι σήμερα».

Τίποτα όμως δεν ήταν ικανό να παρηγορήσει τη φλαμουριά, που αναρωτιόταν μεγαλόφωνα χαμένη στις σκέψεις της: «Και τι δε θα 'δυνα για να μάθω τι τα κάνουν τα λουλούδια μου μετά. Πού να τα πηγαίνουν άραγε αυτά τα τσουβάλια;».

«Όπως μου τα λες, μάλλον τα μαζεύουν για να τα πουλήσουν. Μπορεί να είναι οι ίδιοι έμποροι ή να τα δίνουν σε κάποιους εμπόρους».

«Τι είναι οι έμποροι;» ρώτησε με απορία το δέντρο.

«Είναι κάποιοι άνθρωποι που έχουν μεγάλες ποσότητες από διάφορα πράγματα, ο καθένας ανάλογα με το είδος του, και όποιος χρειάζεται κάτι πάει σ' αυτούς και παίρνει» της εξήγησε πρόθυμα η Μαρία.

«Τελικά, είναι καλοί άνθρωποι δηλαδή!» είπε ξαφνιασμένη η φλαμουριά. «Αν τα μαζεύουν για να τα μοιράζουν στους άλλους, είναι για καλό σκοπό. Ίσως έτσι να εξηγείται κι η μανία τους να παίρνουν όσο περισσότερα μπορούν. Για να προσφέρουν σε όσο πιο πολλούς γίνεται. Θα έπρεπε, πάντως, να το κάνουν με περισσότερο σεβασμό. Έτσι όπως μου φέρονται είναι σαν να νοιάζονται μόνο για τον εαυτό τους. Μου κάνει μεγάλη εντύπωση που είναι τελικά άνθρωποι της προσφοράς. Έπεσα πολύ έξω...»

«Μα για ποιον καλό σκοπό μού μιλάς; Δεν το κάνουν απ' την καλή τους την καρδιά. Το κάνουν για να βγάλουν λεφτά!» προσπάθησε να της δώσει να καταλάβει η Μαρία, σχεδόν φωνάζοντας.

«Και τι είναι τα λεφτά;» είπε το ίδιο απορημένη με πριν η φλαμουριά.

«Μα καλά, τίποτα δεν ξέρεις εσύ;» την αποπήρε η Μαρία. «Τα λεφτά είναι το πιο πολύτιμο πράγμα στον κόσμο. Αν τα έχεις, μπορείς να αποκτήσεις οτιδήποτε θελήσεις, να ικανοποιήσεις κάθε επιθυμία σου, ακόμα και να δώσεις εντολή στους άλλους να κάνουν ό,τι θέλεις εσύ!»

«Υπάρχει τέτοιο πράγμα; Μη με παρεξηγείς, είμαι πολύ νέα ακόμη και υπάρχουν πολλά που δεν ξέρω. Εδώ στο δάσος, πάντως, δεν άκουσα ποτέ να μιλούν για λεφτά. Μήπως έχει να κάνει μόνο με τους ανθρώπους;»

«Εννοείται ότι έχει να κάνει μόνο με τους ανθρώπους! Οι άνθρωποι τα δημιουργήσαν. Κανένας άλλος δεν μπορεί να έχει λεφτά...»

«Έτσι εξηγείται! Εγώ για τους ανθρώπους δεν ξέρω σχεδόν τίποτα. Μόνο αυτούς που έρχονται κάθε χρόνο και με μαδάνε έχω γνωρίσει. Καταφέρατε, λοιπόν, εσείς οι άνθρωποι και δημιουργήσατε το πιο πολύτιμο πράγμα στον κόσμο, ε; Πρέπει να είναι υπέροχο. Πώς μυρίζει; Τι γεύση έχει;» ρώτησε με περιέργεια.

«Εσύ θα με τρελάνεις!» αναφώνησε απαυδισμένη η Μαρία. «Τα λεφτά δεν έχουν ούτε γεύση ούτε μυρωδιά. Είναι χρωματιστά χαρτιά τυπωμένα σε διάφορα σχέδια ή μικρά, στρογγυλά, μεταλλικά κομματάκια. Πολλές φορές, βέβαια, μπορεί να μην είναι και τίποτα απ' αυτά. Μόνο νούμερα γραμμένα σε κάποιο λογαριασμό».

«Δεν κατάλαβα τίποτα. Δε θα σε ρωτήσω τι είναι λογαριασμός, γιατί θα μου το εξηγήσεις πάλι με κάτι που δεν ξέρω και δε θα τελειώσουμε ποτέ. Αυτό που θα 'θελα να καταλάβω είναι γιατί έχουν τόση αξία αυτά τα χαρτιά και τα νούμερα. Τι τα κάνει τόσο πολύτιμα;»

«Αυτό είναι πολύ απλό. Έχουμε αντιστοιχίσει την αξία

κάθε πράγματος με τα λεφτά. Οπότε, ό,τι ώρα θέλεις, μπορείς να ανταλλάξεις τα λεφτά σου με οτιδήποτε. Έτσι μπορείς να αποκτήσεις τα πάντα! Κατάλαβες τώρα;»

«Ναι, το κατάλαβα!» απάντησε η φλαμουριά, ενθουσιασμένη που είχε επιτέλους αρχίσει να μπαίνει στο νόημα. «Είπες όμως πως μπορείς να ζητήσεις κι από τους άλλους να κάνουν ό,τι θέλεις εσύ, έτσι δεν είναι; Αυτό πώς γίνεται;»

«Αυτό είναι ακόμα πιο απλό. Αν έχεις πολλά λεφτά, μπορείς να υποσχεθείς σ' εκείνους που δεν έχουν ότι θα τους δώσεις μερικά, αρκεί να κάνουν ό,τι τους πεις. Οπότε γίνεσαι αμέσως αρχηγός. Εσύ αποφασίζεις τι θέλεις να γίνει κι αυτοί κάνουν ό,τι μπορούν για να πραγματοποιηθούν οι επιθυμίες σου. Αν έχεις λεφτά, λοιπόν, δεν είσαι μόνο χορτάτος, είσαι και παντοδύναμος. Γι' αυτό είναι το πιο πολύτιμο πράγμα στον κόσμο!»

«Κατάλαβα... κατάλαβα...» είπε η φλαμουριά σκεπτική. «Συνεχίζει όμως να μου φαίνεται πολύ παράξενο. Έτσι όπως τα λες, χορτάτοι και παντοδύναμοι είναι οι άνθρωποι που έχουν πολλά χαρτιά και μεταλλικά κομματάκια ή λογαριασμούς με μεγάλα νούμερα. Και στον δικό μας κόσμο, όποιος είναι παντοδύναμος είναι φυσικά και χορτάτος. Αλλά χορτάτος από ενέργεια που του δίνει ο ήλιος, χορτάτος από πολύτιμα θρεπτικά συστατικά που παίρνει απ' το χώμα, χορτάτος από χώρο, γιατί μπορεί να πιάσει όσο μέρος τού

χρειάζεται και να απλωθεί. Μου φαίνεται πολύ πιο λογικό αυτό. Γιατί αυτά τα πράγματα είναι πραγματικά πολύτιμα».

«Μα κι αυτά τα “χαρτιά”, όπως τα λες, είναι πραγματικά πολύτιμα. Αφού χάρη σ’ αυτά μπορείς να πάρεις και χώρο και τροφή και ενέργεια κι ό,τι άλλο σου χρειάζεται. Γιατί σου φαίνεται τόσο παράξενο, λοιπόν;»

«Αυτοί οι άνθρωποι που έρχονται κάθε χρόνο, οι έμποροι, δε μου φαίνονται καθόλου χορτάτοι. Κι όμως, απ’ ό,τι λες, πρέπει να έχουν πολλά λεφτά. Όσες φορές ήρθαν, ωστόσο, φέρθηκαν σαν νηστικοί. Αν δεις ένα δυνατό δέντρο, φαίνεται χορτάτο από μακριά· αποπνέει δύναμη και ζωντάνια. Κι αν το πλησιάσεις, θα δεις ότι είναι πάντα γενναιόδωρο. Έχει τους πιο μεγάλους καρπούς, τα πιο πολλά λουλούδια, τους πιο δυνατούς βλαστούς. Στον δικό μας κόσμο η δύναμη είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη γενναιοδωρία. Όσο πιο πολλά έχεις τόσο πιο πολλά προσφέρεις. Δες εμένα αυτή τη στιγμή, καλή ώρα. Ισχύει αυτό στους ανθρώπους; Μπορείς να πεις ότι όσοι έχουν πολλά λεφτά σφύζουν από ζωή, ότι είναι οι πιο ευτυχισμένοι και οι πιο γενναιόδωροι απ’ όλους;»

Η Μαρία απόμεινε σκεπτική. Η αυτοπεποίθησή της εξατμίστηκε στη στιγμή. «Δεν έχεις άδικο. Είναι πολύ διαφορετικά τα πράγματα σε μας...» παραδέχτηκε. Έφερε στο μυαλό της παραδείγματα πλούσιων ανθρώπων που ήξερε – συγγενείς της, γονείς συμμαθητών της, διάσημους

που έβλεπε στην τηλεόραση– και προσπάθησε να απαντήσει μέσα της στα ερωτήματα της φλαμουριάς. «Τώρα που το σκέφτομαι» είπε αργά αργά «οι πλούσιοι δεν είναι ούτε οι πιο χαρούμενοι ούτε οι πιο γενναιόδωροι άνθρωποι. Είναι πολλές φορές ικανοποιημένοι, αλλά πολύ σπάνια ευτυχισμένοι. Και προτιμούν να ξεχωρίζουν από τους άλλους, να τους κρατούν σε απόσταση, παρά να μοιράζονται πράγματα μαζί τους».

«Είδες που σου το 'λεγα; Καλά το είχα καταλάβει. Κάτι δεν πάει καλά εδώ. Όταν κάνατε την αντιστοιχίση με τα λεφτά, σε πολλά πράγματα μπορεί να κάνατε λάθος ή και να μην τα αντιστοιχίσατε καθόλου».

«Δεν το είχα σκεφτεί ποτέ, αλλά τώρα που το λες μου φαίνεται πολύ πιθανό. Δεν αντιστοιχίσαμε, ας πούμε, τη φιλία. Το πιο πλούσιο παιδί της τάξης μου είναι πολύ μοναχικό. Ούτε και το χαμόγελο. Ο πιο πλούσιος θεός μου είναι μονίμως σκεπτικός. Είναι αυτός που χαμογελάει λιγότερο απ' όλους τους συγγενείς μου. Με τίποτα δε θέλω να κάθομαι δίπλα του στο τραπέζι! Αυτά όμως είναι αφηρημένες έννοιες. Ίσως σ' αυτές να μην έχει γίνει ακόμη η αντιστοιχίση. Αλλά είμαι σίγουρη ότι πολύ σύντομα θα γίνει κι αυτό. Γιατί σε όλα τα υπόλοιπα, στα χειροπιαστά πράγματα δηλαδή, τα λεφτά είναι πολύ αποδοτικά. Κάθε μέρα έχουμε όλο και περισσότερα, όλο και καλύτερα πράγματα».

«Μα τότε πώς γίνεται και το μάτι αυτών των δύο είναι

κάθε χρόνο το ίδιο νηστικό; Δε θα 'πρεπε κάποια στιγμή να χορτάσουν πια και να μ' αφήσουν στην ησυχία μου; Έστω να με μαδάνε λιγότερο, βρε παιδί μου!» είπε με αγανάκτηση η φλαμουριά.

«Αυτό μάλλον δεν έχει να κάνει με όσα έχουν, αλλά με όσα δεν έχουν» είπε με αναπτερωμένο ηθικό η Μαρία, που ένιωθε και πάλι ότι ξέρει πολύ καλά για ποιο πράγμα μιλάει.

Η φλαμουριά όμως είχε πελαγώσει. «Δε σε καταλαβαίνω καθόλου!» είπε με απόγνωση. «Τι εννοείς πάλι μ' αυτό;»

«Δεν κοιτούν όσα έχουν ήδη, αλλά αυτά που ακόμη τους λείπουν. Κι επειδή αυτά είναι πάντα πολλά, για να μη σου πω ότι γίνονται όλο και περισσότερα, δε χορταίνουν ποτέ» απάντησε η Μαρία με το πιο φυσικό ύφος του κόσμου.

«Μα πώς είναι δυνατό κάτι τέτοιο; Αφού αποκτούν όλο και πιο πολλά, πώς γίνεται να τους λείπουν διαρκώς ακόμα περισσότερα;» συνέχισε να ρωτά το ίδιο πελαγωμένη η φλαμουριά.

«Δεν υπάρχει κανένα μυστήριο σ' αυτό. Πάντα μπορείς να βελτιώσεις κάτι που ήδη έχεις. Ας πούμε, το σπίτι σου. Μπορεί, αν δώσεις περισσότερα λεφτά, να φύγεις από το παλιό σου σπίτι και να μείνεις σε κάποιο καλύτερο. Κι αν θέλεις κάτι πολύ καλύτερο, θα πρέπει να δώσεις και πολύ περισσότερα λεφτά. Λογικό δεν είναι; Πέρα απ' αυτό όμως, κάθε μέρα βγαίνουν και καινούρια πράγματα.

Οι γονείς μου, ας πούμε, πριν από λίγες μέρες αγόρασαν στον αδερφό μου μια ειδική μάσκα, για να παίζει τα βιντεοπαιχνίδια του. Όταν τη φοράει, είναι σαν να βρίσκεται μέσα στον κόσμο των παιχνιδιών του. Αυτό δεν υπήρχε μέχρι τώρα. Αφού όμως τώρα υπάρχει και το θέλουμε, πρέπει να δώσουμε λεφτά για να το πάρουμε. Κι επειδή όσο περνάει ο καιρός χρειαζόμαστε όλο και περισσότερα πράγματα, η ανάγκη μας για λεφτά μεγαλώνει κι αυτή διαρκώς».

Η φλαμουριά έστεκε σιωπηλή· σκεφτόταν. «Αν κι έχω πάλι άγνωστες λέξεις, καταλαβαίνω πως υπάρχει κάποια λογική σ' αυτό που λες» είπε τελικά. «Αλλά υπάρχει και κάτι που δεν το καταλαβαίνω. Συμφωνώ ότι μπορεί κάποιος να χρειάζεται ένα μεγαλύτερο σπίτι. Κι εγώ, ας πούμε, αν δεν είχα αρκετό χώρο, θα ήθελα περισσότερο. Όχι όμως πιο πολύ απ' όσο μπορώ να απλωθώ. Από ένα σημείο και μετά είναι και πρόβλημα. Χρειάζεται να υπάρχουν γύρω μου θάμνοι και δέντρα για να κόβουν τον αέρα, να μοιράζεται η πίεση από τα έντομα και τα ζώα που μας τρώνε, να μπορούν να βρίσκουν τροφή οι μέλισσες – που μου είναι τόσο απαραίτητες για τη γονιμοποίησή μου – όταν δεν μπορώ να τις ταΐσω εγώ και πάει λέγοντας. Χρειάζεται δηλαδή να υπάρχει μια ισορροπία. Τόσος χώρος όσος είναι απαραίτητος. Τίποτα παραπάνω. Όσο για τα καινούρια πράγματα που βγαίνουν διαρκώς, δεν μπορώ να κα-

ταλάβω τι τα θέλετε. Αφού αυτά που χρειαζόμαστε είναι πάντα τα ίδια. Η πείνα κι η δίψα δεν αλλάζουν. Γιατί πρέπει διαρκώς να βρίσκουμε νέους τρόπους για να τις ικανοποιήσουμε;»

«Έχεις πολλή πλάκα ώρες ώρες, έτσι που δεν ξέρεις τίποτα!» είπε η Μαρία γελώντας καλόκαρδα. «Δεν υπάρχουν όρια σ' αυτά που μπορεί να θέλει κανείς. Εχθρός του καλού είναι το καλύτερο. Αλλά και το καλύτερο να έχεις, ας πούμε το πιο καλό αυτοκίνητο, σε λίγο θα βγει κάποιο καινούριο, που θα είναι ακόμα πιο καλό. Έτσι γίνεται συνέχεια σε όλα τα πράγματα. Πρέπει, λοιπόν, να βρίσκεις πάντα κι άλλα λεφτά, για να τα αποκτήσεις. Άλλωστε, δεν υπάρχει τίποτα πιο ευχάριστο απ' το να αποκτάς καινούρια πράγματα. Γι' αυτό σε όποιον αγαπάμε πηγαίνουμε με κάθε ευκαιρία πράγματα: στις γιορτές, στα γενέθλια, όσο πιο συχνά μπορούμε. Εμένα, ας πούμε, οι γονείς μου μου παίρνουν πάντα στα γενέθλιά μου ένα καινούριο ζευγάρι παπούτσια».

«Μα καλά, τόσο γρήγορα τα χαλές τα παπούτσια σου;» ρώτησε με απορία η φλαμουριά, που ένιωθε πια να ζαλίζεται από τις άγνωστες λέξεις κι από όσα πρωτάκουστα της περιέγραφε η Μαρία.

Το κορίτσι γέλασε ακόμα πιο δυνατά. Οι απορίες του δέντρου ήταν τόσο αφελείς, που δεν το πίστευε. «Μα δε χρειάζεται να περιμένω να χαλάσουν αυτά που έχω, για να

πάρω καινούρια. Παίρνω όποτε θέλω. Δηλαδή όποτε δω κάποια που μου αρέσουν. Κι άμα ύστερα από λίγο καιρό μου αρέσουν κάποια άλλα, μπορώ να τα πάρω κι εκείνα».

«Και τι τα κάνεις τόσα παπούτσια; Αφού έχεις μόνο δύο πόδια...» συνέχισε να απορεί η φλαμουριά.

«Τώρα σίγουρα με δουλεύεις!» είπε η Μαρία και την κοίταξε με δυσπιστία. «Είναι δυνατό να ρωτάς κάτι τέτοιο; Τα έχω φυλαγμένα στην παπουτσοθήκη και φοράω κάθε μέρα όποια θέλω. Και κάπου κάπου, ανάλογα με τα πράγματα που θέλω να κάνω, μπορεί ν' αλλάξω τα παπούτσια μου και πολλές φορές μέσα σε μια μέρα. Θέλω να έχω επιλογές. Γι' αυτό είναι καλό να έχεις πολλά πράγματα από οτιδήποτε. Αν και, εδώ που τα λέμε, στο τέλος επιλέγω και φοράω συνήθως ό,τι είναι της μόδας...»

«Της ποιας;» τη διέκοψε απότομα η φλαμουριά, απογοητευμένη που –ενώ είχε αρχίσει να καταλαβαίνει αυτά που της έλεγε η Μαρία– έπεσε πάνω σε μια τόσο κρίσιμη άγνωστη λέξη.

«Της μόδας. Δηλαδή αυτού που συνηθίζεται κάθε φορά» της εξήγησε αυτή όσο πιο απλά μπορούσε. «Κάθε τόσο αλλάζουμε αυτά που μας αρέσουν. Για παράδειγμα, αντί να φοράμε στενά ρούχα, αρχίζουμε να φοράμε φαρδιά. Οπότε θέλουμε όλοι ν' αγοράζουμε καινούρια ρούχα, πιο φαρδιά απ' τα παλιά».

«Γιατί όμως να το κάνετε αυτό; Και ποιος δίνει την

εντολή για την αλλαγή;» Η φλαμουριά ένιωθε και πάλι εντελώς χαμένη.

«Κανείς δε δίνει την εντολή. Δε χρειαζόμαστε εντολή. Μόνοι μας το κάνουμε, γιατί το θέλουμε. Βαριόμαστε όλο τα ίδια και τα ίδια και θέλουμε να αλλάζουμε. Και είναι τόσο ωραίο πράγμα η αλλαγή, που όσο περνάει ο καιρός θέλουμε να αλλάζουμε όλο και συχνότερα. Είπαμε, εχθρός του καλού είναι το καλύτερο!»

«Μ' έχεις μπερδέψει εντελώς μ' αυτά που μου λες. Ακούγονται λογικά, αλλά δεν είναι! Γιατί, ας πούμε, τα φαρδιά ρούχα είναι πιο καλά απ' τα στενά; Φοράτε τα φαρδιά το καλοκαίρι, για να δροσίζεστε, και τα στενά τον χειμώνα, για να σας κρατούν πιο ζεστούς;» ρώτησε, προσπαθώντας να βγάλει νόημα, η φλαμουριά.

«Η μόδα αλλάζει με τις εποχές, αλλά δεν έχει σχέση μ' αυτό που είπες. Άλλους χειμώνες μπορεί να φοράμε φαρδιά ρούχα κι άλλους στενά. Το ίδιο και τα καλοκαίρια. Αυτό που έχει σημασία είναι να αλλάζεις. Να έχεις πάντα την αίσθηση ότι φοράς κάτι καινούριο» είπε η Μαρία με ικανοποίηση. Ήταν σίγουρη πια πως είχε δώσει στη φλαμουριά να καταλάβει ακριβώς αυτό που εννοούσε.

«Κατάλαβα...» μουρμούρισε η φλαμουριά. «Μου φαίνεται όμως πολύ περίεργο αυτό που μου περιγράφεις. Για την ακρίβεια, μου φαίνεται τελείως παράλογο» είπε πιο αποφασιστικά, ανεβάζοντας τον τόνο της φωνής της.

«Βγάζετε μόνοι σας ακατάλληλα τα πράγματα που έχετε και υποχρεώνετε τους εαυτούς σας να ψάχνουν διαρκώς καινούρια. Αντί να αποζητάτε την ηρεμία και την ευτυχία, εσείς κυνηγάτε πράγματα. Είναι σαν να έχετε κρεμάσει μόνοι σας ένα δόλωμα μπροστά απ' το στόμα σας και να προσπαθείτε όλη την ώρα να το πιάσετε. Ακόμα κι όταν το καταφέρνετε όμως, ξέρετε ότι αυτό που κυνηγούσατε δεν έχει καμία αξία. Το πετάτε, λοιπόν, στην άκρη και τρέχετε αμέσως πίσω από κάτι άλλο. Αυτό που δεν καταλαβαίνω καθόλου είναι πώς μπορείτε και μπαίνετε σε μια τόσο παράλογη διαδικασία, ενώ ξέρετε ότι την έχετε επινοήσει εσείς οι ίδιοι. Αυτό είναι πραγματικά αδιανόητο!»

Η Μαρία δεν περίμενε καθόλου αυτή την αντίδραση και είχε απομείνει να κοιτάζει το δέντρο σαστισμένη. «Δηλαδή εσύ δε βαριέσαι να κάνεις όλο τα ίδια και τα ίδια; Δε θα ήθελες να έχεις κάτι διαφορετικό, αν μπορούσες;»

«Δηλαδή σαν τι; Να αλλάξω το άρωμά μου, για να μπερδέψω τις μέλισσες, ή τη σιλουέτα μου, για να εντυπωσιάσω τους εμπόρους;» ρώτησε περιπαιχτικά η φλαμουριά.

«Ίσως τα λες αυτά επειδή δεν μπορείς να αλλάξεις οτιδήποτε. Αν όμως είχες τη δυνατότητα να έχεις πολύ περισσότερα λουλούδια, δε θα το ήθελες;»

«Αυτό θα ήταν αφύσικο και πάρα πολύ κουραστικό. Βγάζω κάθε φορά όσα λουλούδια μπορώ να συντηρήσω. Ανάλογα με τη χρονιά. Για ποιο λόγο να θέλω περισσότερα;»

«Ας υποθέσουμε όμως ότι έβρισκες έναν τρόπο για να έχεις πολύ περισσότερα χωρίς να σε κουράζουν. Δε θα σου άρεσε αυτό; Φαντάσου τι θα μπορούσες να κάνεις με όλο αυτό το περίσσειμα...» προσπάθησε να την πείσει η Μαρία.

«Αυτό μάλιστα!» αναφώνησε η φλαμουριά. «Να και μια ευχάριστη σκέψη! Θα τάιζα όλες τις μέλισσες. Θα γέμιζα τον κόσμο γλύκα, άρωμα και μέλι. Θα χόρταινα τις μελίγκρες κι όλα τα ζουζούνια που με τριγουρίζουν. Και θα είχα και άφθονο απόθεμα για τους εμπόρους. Μακάρι να μπορούσα να τους χορτάσω κι αυτούς. Αλλά ξέρω πια ότι αυτοί δε χορταίνουν με τίποτα...» πρόσθεσε η φλαμουριά σκεπτική. «Οι τσέπες και τα τσουβάλια τους έχουν πάντα χώρο, κι έτσι είναι συνέχεια πεινασμένοι. Κι απ' ό,τι μου είπες, όλοι οι άνθρωποι κάπως έτσι είστε. Δεν υπάρχει σ' εσάς ποτέ περίσσειμα. Όσα και να έχετε, είστε ικανοί να νομίζετε πως χρειάζεστε περισσότερα. Άρα για μένα δε θα έκανε καμιά διαφορά. Το ίδιο άγρια θα με μαδούσαν πάλι...»

«Λυπάμαι αν όσα σου είπα σε απογοήτευσαν» της είπε με ειλικρίνεια η Μαρία. «Μακάρι να μπορούσα ν' αλλάξω τον κόσμο...»

«Δε χρειάζεται ν' αλλάξεις ολόκληρο τον κόσμο» απάντησε γλυκά η φλαμουριά. «Μου φέρθηκες με σεβασμό και με βοήθησες να μοιραστώ όσα υπέφερα. Μου εξήγησες πολλά για τους ανθρώπους κι αποδώ και πέρα θα κα-

ταλαβαίνω πολύ περισσότερα. Άλλαξες, λοιπόν, τη ματιά μου κι αυτό αρκεί για να βλέπω στο εξής τα πάντα αλλιώς. Ο κόσμος δεν μπορεί να αλλάξει, αλλά για μένα όλα θα είναι πιο εύκολα. Ακόμα και τα βάσανά μου...»

«Δε θέλω να στενοχωριέσαι» είπε συγκινημένη η Μαρία και αγκάλιασε τον κορμό του δέντρου. «Θα έρχομαι να σε βλέπω κάθε μέρα, σ' το υπόσχομαι. Κι αν πετύχω τους εμπόρους, θα έχουν να κάνουν μαζί μου!» πρόσθεσε αποφασιστικά. Εκείνη τη στιγμή αισθάνθηκε τον κορμό να τρέμει κι άκουσε τα φύλλα να θροΐζουν. Κοίταξε προς τα πάνω κι αντίκρισε ένα μοναδικό θέαμα. Μια βροχή από μικρά ελικοπτεράκια κατέβαιναν στριφογυρίζοντας πάνω απ' το κεφάλι της. Ήταν τα λουλούδια της φλαμουριάς, που πετούσαν κολλημένα στα μακρόστενα φυλλαράκια τους.

«Κανονικά δεν τ' αφήνω να πετάξουν τέτοια εποχή...» άκουσε να της ψιθυρίζει το δέντρο. «Περιμένω πρώτα να καρπίσουν. Αλλά, έτσι κι αλλιώς, όπου να 'ναι θα μου τα πάρουν. Μάζεψέ τα καλύτερα εσύ. Το άρωμά τους κρατάει. Θα με θυμάσαι για καιρό...»

Η Μαρία γέμισε τις τσέπες της με λουλούδια, αποχαιρέτησε τη φλαμουριά και ξεκίνησε για να ξαναπάρει το μονοπάτι. Ήταν πολύ χαρούμενη, γιατί αποδώ και πέρα η παραμονή της στο δάσος θα αποκτούσε μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Θα είχε πια μια σημαντική αποστολή: να προστατεύει ένα δέντρο από τους εμπόρους.